



**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach  
z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych  
(druk nr 236)**

**I. Cel i przedmiot ustawy**

Opiniowana ustawa zmienia ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Nowelizacja ma na celu uwzględnienie jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne minimalnego wynagrodzenia za pracę, w okresach zatrudnienia, za które nie można przedłożyć odpowiednich dokumentów świadczących o faktycznej wysokości pobieranego wynagrodzenia.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 nowelizowanej ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki we wskazanym przez wnioskodawcę okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, przypadających w 20-leciu poprzedzającym rok, w którym zgłosił on wniosek o świadczenie. Zgodnie z art. 15 ust. 6, na wniosek ubezpieczonego, podstawę wymiaru emerytury lub renty może też stanowić przeciętna podstawa wymiaru składki w okresie 20 lat kalendarzowych, wybranych przez wnioskodawcę z całego okresu pracy podlegającej ubezpieczeniu. Wnioskodawca, który wybrał drugi ze sposobów obliczenia podstawy wymiaru świadczenia, może nie mieć możliwości udokumentowania zarobków sprzed 1980 r. Do końca 1990 r. zakłady pracy nie były bowiem zobowiązane do przechowywania dokumentacji płacowej dłużej niż 12 lat.<sup>1</sup> Wobec powyższego, obecnie, w sytuacji, gdy pomimo udokumentowanych okresów zatrudnienia, nie można wskazać

---

<sup>1</sup> Praktyczne problemy z realizacją prawa do emerytury, związane z niedostosowaniem przepisów nowelizowanej ustawy do przepisów o przechowywaniu dokumentacji płacowej dostrzegł Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu do wyroku z dnia 1 kwietnia 2008 r., sygn. Akt SK 96/06. Trybunał jako jedno z możliwych rozwiązań wskazał przyjęcie założenia, że wynagrodzenie w przedmiotowym okresie kształtowało się na poziomie płacy minimalnej. Zastrzegł jednak, że "uznanie konieczności dokonania zmian legislacyjnych, jak i ewentualny wybór odpowiednich środków (...) należy wyłącznie do prawodawcy."

faktycznej wysokości wynagrodzenia, w okresach tych przyjmuje się tzw. "miejsca zerowe" podstawy wymiaru składki (przychód w kwocie 0 zł).

Opiniowana ustawa zmierza do uznania jako podstawy wymiaru składek - w okresie w którym nie można ustalić tej podstawy, a wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia - kwoty obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i do wymiaru czasu pracy.

Zgodnie z przedmiotową ustawą, powyższe rozwiązanie będzie stosowane odpowiednio, także do osób uznanych za repatriantów.

Przepisy przejściowe nowelizacji stanowią o możliwości ponownego obliczenia, z zastosowaniem znowelizowanych przepisów, wysokości emerytur i rent oraz odpowiednio wysokości kapitału początkowego. Przeliczeniu, na wniosek zainteresowanego, podlegać ma podstawa wymiaru świadczenia ostatnio przyjęta do obliczenia. Świadczenie w wysokości przeliczonej ma przysługiwać od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli wniosek o ponowne obliczenie wysokości emerytury lub renty zostanie zgłoszony nie później niż w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. W przypadku, gdy wniosek taki zostanie zgłoszony po upływie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, świadczenie ma przysługiwać od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Data wejścia w życie ustawy została określona na dzień 1 stycznia 2009 roku.

## **II. Przebieg prac legislacyjnych**

Sejm uchwalił opiniowaną ustawę na 21. posiedzeniu w dniu 4 września 2008 r. w oparciu o projekt poselski. Projekt stanowił przedmiot prac sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Kierunek zmian zawartych w projekcie uzyskał pozytywne stanowisko Rady Ministrów.

W trakcie prac w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny pierwotny tekst nowelizacji uległ modyfikacjom. Poprawki komisji zmierzały m. in. do wskazania na odpowiednie stosowanie znowelizowanych przepisów w stosunku do osób uznanych za repatriantów oraz w stosunku do przeliczania kapitału początkowego. Poprawki doprecyzowywały ponadto, że przeliczeniu podlega podstawa wymiaru świadczenia ostatnio przyjęta do jego obliczenia oraz wprowadzały zasadę dokonywania przeliczenia na wniosek osoby pobierającej świadczenie. Poprawki komisji określały także od kiedy przysługuje prawo do świadczenia w przeliczonej

wysokości. Na posiedzeniu Sejmu, w trakcie drugiego czytania, nie zostały zgłoszone nowe poprawki. Ustawa została uchwalona w brzmieniu zaproponowanym przez komisję.

**III. Uwagi szczegółowe**

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

*Szymon Giderewicz*

*Legislator*